

סדרה סדרה

מאבקי גירושין רבים מלווים באיומים הדדיים מצד בני הזוג, רובם חסרי בסיס משפטי • איימו עליכם שלא תראו את הילדים? אל תתרגשו • מדריך

מאת ליטל דוברוביץקי

הליך הגירושין עלול להיות מלווה בשלל איומים והפחדות. לעיתים מדובר באיומי סרק שאין להם בסיס משפטי. "איומים אלה משיגים בדרך כלל את מטרתם – הפחדת הצד שכנגד כדי למנוע ממנו לנקוט צעדים לשמירת זכויותיו, למנוע את עזיבתו או להרגיש חזק יותר. רובם חסרי בסיס", מסבירה עו"ד רות דיין-וולפנר, בעלת משרד המתמחה בדיני משפחה. באמצעות עורכי דין המתמחים בדיני משפחה נפרט את אותם איומים העולים במאבקי גירושין, ואת הדרך להתמודד עמם משפטית.

"לא תראה את הילדים"

מטרתו של איום זה להכות בבטן הרכה. לדברי עו"ד דיין-וולפנר, בדרך כלל מדובר באיום חסר בסיס, שמוטח על ידי זה שסיכויו לקבל משמורת נמוך כים יותר. בהיעדר הסכמה בין ההורים, משמורת נקבעת לפי המלצות תסקיר שנערך על-ידי פקידת סעד לסדרי דין. במקרה של מחלוקת קשות יותר, מתקיימת בדיקה מקיפה של מסוגלותו של

כל הורה. הבדיקה, הכוללת מפגשים עם כל אחד מההורים והילדים ומבחנים פסיכודיאגנוסטיים, נערכת על-ידי מומחה בתחום הפסיכולוגיה או הפסיכיאטריה, שמגיש חוות דעת לבית המשפט. בהליך משפטי בכלל ובתביעת משמורת בפרט, נדרשות הוכחות, ואין באמירה לקונית של אחד מבני הזוג על כך שהשני חולה נפש כדי להכריע בשאלת המשמורת.

עו"ד בני דון יחייא, המתמחה בדיני משפחה, מציין כי האיום מושמע לעיתים מפי נשים, במפורש או ברמז. לדבריו, הואיל ולרוב האם היא המשמורנית, בידה הכוח להסית את הילדים ולשבש את היחסים בינם לאביהם. רצוי מאוד לא להשיב באותה מטבע, כי מדובר בנושא רגיש המחייב איפוק ותושייה.

כדאי לשכנע את האם לפנות לייעוץ פסיכולוגי. שני ההורים יפנימו בכך את החשיבות של שמירת הקשר עם הילדים, וטיפול כזה עשוי לנטרל את דחף הנקי מה. ייתכן שהאם תבין כי עליה להפריד בין מאבקה באב ועמידה על דרישותיה הכספיות לבין אחריותה ההורית. "הצד השני של המטבע הוא כי יש אבות המ' שלחים את האיום הזה כדי להגמיש את דרישותיה של האישה. לעתים זה עובד",

רות דיין-וולפנר: רוב האיומים חסרי בסיס ומטרתם הפחדת הצד שכנגד בכדי למנוע ממנו לנקוט צעדים לשמירת זכויותיו, למנוע את עזיבתו או להרגיש חזק יותר

אומר עו"ד דון יחייא.

"לא תראה/י ממני שקל"

גם איום זה הוא בדרך כלל חסר בסיס. חוק יחסי ממון קובע שכלל הרכוש המשותף הנצבר במהלך הנישואין שייך לשני בני הזוג בחלקים שווים, גם אם רשום על שם אחד הצדדים בלבד. דיין-וולפנר מציינת שכשאיום זה מושמע, רצוי לפנות בדחיפות לייעוץ משפטי אצל עורך דין המתמחה בענייני משפחה, כי האיום עלול להעיד על רצון להבריח נכסים וממון תוך כדי הליך הגירושין. יש צעדים משפטיים שניתן לנקוט על מנת למנוע זאת. בתי משפט נוטים לעשות כל שביכולתם כדי שאף אחד מבני הזוג לא ייצא מקשר הנישואין כשכיסו ריקים. ככלל, מלוא הרכוש שנצבר על ידי בני הזוג במהלך הקשר, לרבות דירות, כסף, פיס, עסקים, חברות וזכויות סוציאליות, יחולק שווה בשווה בין הצדדים.

בשלב מקדמי ניתן לפנות לחוקר פרטי לצורך חקירה כלכלית לאיתור נכסים על שמו של אחד הצדדים. בתי המשפט נותנים, כדבר שבשגרה, צווי גילוי מידע המורים למוסדות הפיננסיים (בנקים, חברות ביטוח, חברות השקעות

ומתיש, אולם מערכת המשפט מפתח כלים רבים ככדי להתמודד עם התופעה. בשנים האחרונות ניתנו מספר פסקי דין המקנים לצד המעונן דמי פיצוי גבוהים בגין הנזק שנגרם להם, רכב המדרבן את הצד הסרבן לתת גט.

"אטען לפגיעה בילדים"

לדברי וולפנרדיין מדובר באיום שהפך להיות שכיח בתיקי גירושין, בעיקר קר מצד נשים. "המשטרה ובתי המשפט מתייחסים בכובד ראש לכל תלונה בדבר איומים או אלימות ולעיתים קרובות מרחיקים את בן הזוג מביתו בקלות רבה ובמעמד צד אהה ברגע שנשמע איום רלוונט בסגנון זה, יש לפנות בדחיפות לייעוץ משפטי כדי לקבל כלים להגנה מפני האשמות שווא. מערכת המשפט מזהה לא אחת תלונות סרק ומתייחסת אליהן בחומרה. לדוגמה, לאחרונה הוגש שה תלונה נגד גבר בגין אלימות כלפי אשתו. הגבר הצליח להוכיח שבמועד הנטען הוא בכלל שהה במקום אחר, התיק נגדו נסגר ואילו נגד אשתו נפתחה חקירה בגין תלונת שווא. ברגע שהושמע איום כזה, רצוי לתעד את הרבובים, לרשום את התאריך והשעה בה נאמר ולפנות לייעוץ משפטי".

עו"ד בני דון יחייא מציין כי המכוון באיומים הוא איום סרק של אישה לפיו בעלה פגע בכיכיל מינית באחד הילדים. "הפגיעה בסגנון יכולה לגרום נזק חסר תקנה לשמו, לעבודתו ולמעמדו. התרופה היא להקליט את המאיים כדי לשקול הגשת תלונה למשטרה על איום שווא. עצה נוספת היא להציע מיד להיבדק במי כונת אמת כדי להפריך את העלילה".

"אגלה את שם המאהב"

איום זה יכול להשמיע בעל שאסף ראיות מוצקות כי לאשתו יש מאהב. אם הבעל יציג את שמו של המאהב, בית הדין הרבני ירשום את שמו, והאישה לא תוכל להינשא לו כרת משה וישאל לאחר גירושיה, שכן אישה בוגרת אסורה על בעלה ועל בועלה.

עו"ד בן דרור מציג שנים כאלו שנאסר עליהן להינשא עם המאהב, ימי צאו את פתרונו לאחר שיתגרשו, בהיים עם בן הזוג שבחרו כידועים בצניבור, סוג של זוגיות שהוכר בחקיקה ובפסיקה כמעניק זכויות כמו בנישואין. בניזוג כאלה גם יכולים להינשא בנישואין אזי רחיים בחו"ל, וככך לעקוף את האיסור. אולם, קיימת בעיה כאשר למעמד של הילדים שיוולדו לאישה ולמאהב, והם עלולים להיחשב כממורים.

עו"ד בן דרור מציין ששנים רבות נסחטות על ידי הבעל הראשון - הן נאלצות לעיתים לוותר על זכויותיהן כדי להשיג את שתיקתו שלא יהסוף את שם המאהב.

ההוצאה לפועל סמכויות נוספות המאי פשרות הפעלת לחץ על סרבני מזונות, לרבות מתן צו לאי חידוש רישיון ושי לילת כרטיסי אשראי. כן יזמה הממשלה הצעת חוק שתילחם בתופעה או תשלום המזונות, מציגת עו"ד וולפנרדיין.

"אתפטר, ובלי שכר לא יחייבו אותי במזונות"

מדובר באיום שהוא לרוב חסר בסיס. בתי המשפט לענייני משפחה ובית הדין הרבני מכירים את האיום הוותיק, ועל כן בעת הגשת תביעת מזונות וכתב ההגנה יש לצרף 12 תלושי שכר אחריו. ניס. הפסיקה קבעה כי תשלום המזונות נקבע לא רק בהתאם להכנסת המזונות אלא גם בהתאם לפוטנציאל ההשתכרות ובהתאם להיקף הרכוש והחסכונות. קביעת סכום המזונות נבחנת הכנסתו האמיתית של האב ורמת החיים שלו כיום ולפני הפרידה. כשזו אינה תואמת את תלושי השכר המוצג, בית המשפט עשוי להשתכנע בקיומו של הכנסתו נר ספוח, ולקבוע את גובה המזונות בהתאם ליכולת הכספית בפועל. בעת איום כזה, יש לפנות בדחיפות לייעוץ משפטי, ול" שקול בכובד ראש הגשת תביעת מזונות. כמו כן רצוי לנסות ולתעד את האיום, מציגת עו"ד וולפנרדיין.

"מחר אני הולך לרבנות"

בחירת הערכאה היא שלב קריטי בה ליד גירושין. אם הצד השני מאיים לפי נות לרבנות, יתכן שיקיים אתכם ויגיש תביעה בבית הדין הרבני. לעיתים צעד כזה דווקא ירשם את האינטרסים שלכם, אבל לעיתים מומלץ להקדים ולמנוע צעד כזה. "באחד התיקים שטיפלתי, היה צורך בהול להגיש תביעות בבית משפט לענייני משפחה בשם הלקוחה", מספרת וולפנרדיין. "הבעל הצליח להקדימה ולהגיש תביעת גירושין כרוכה במזונות לבית הדין הרבני. הוא ניסה להפחידה, אך דווקא בשל הגשת התביעה בבית הדין הרבני, הגשתי בשמה בקשה לעזי קול חלקו בבית המשותף לצורך הבטחת הכתובה, וצעד זה היווה את המנוף לסימונו של התיק בהסכם הוגן".

עו"ד ד"ר אמנון בן דרור, המתמחה בדיני משפחה, מוסיף כי העובדה שה בעל הקדים ופתח תביעה בבית הדין הרבני, אינה סוף פסוק בשאלת הסמכות, ופרקליט טוב שיכול להוכיח חוסר כנות בתביעתו של הבעל יוכל להעביר את הסמכות לבית המשפט למשפחה.

"בחיים לא אתן לך גט"

מדובר באחד מהאיומים השכיחים ביותר בהליך גירושין. לדברי וולפנרדיין, "בתי הדין מנסים למנוע מצב בו צד אחד יעגן את הצד השני, נכון, יש מקרים בהם הגשת הגט היא מסע ארוך

לא הוגן, חרצדרי ואין להתוודע עליו מבלי ייעוץ משפטי מקיף. בית המשפט נמנע לעיתים לאשר הסכם כשיש חשד שהוא תולדת לחץ שהופעל על אחד הצדדים. דייך וולפנר מספרת כי באחד המקרים ניהלו בני הזוג הליך גישור במהלכו הופעל לחץ כבד על הבעל להשאיר לאישה את הדירה ואת החסכונות, לי טול חובות גדולים ולהתחייב לסכום מזונות גבוה. האישה איימה כי תמרר את חייו, תספר לילדים על הרקע לגירושין ותנתק אותו מהם. המגשרת טענה שבית המשפט יחייב אותו לשלם סכומים גבוהים יותר ברגע האחרון התעשת הבעל ופנה לייעוץ נוסף. לאחר ניתוח ההצעה, ולמרות הלחץ עליו, הבין הב בעל כי התשלום החודשי של ההלוואות שהתקש לטוול, עם סכום המזונות האסטרונומי, עולים בכ"5,000 שקל על כך משכורתו. התחייבות הייתה טובה לה אותו לפשיטת רגל, ולאחר החילת ההליך הבינה האישה כי הלחץ לא יעזור והתפשרה על הסכם שוויוני יותר".

"אני לא אשלם מזונות"

קיימות דרכים שונות לאכוף תשלום מזונות ילדים או תשלום מזונות אישה, החל מפנייה למוסד לביטוח לאומי וכי לה בטלת עיקולים באמצעות ההוצאה לפועל. "אם מישהו באמת אינו מוכן לשלם מזונות, ניתן לעצור, אך רוב הניגובים שמאיימים כי יישבו ככלא, ממהירים לשלם את חובם מיד עם הוצאת פקודת המעצר. לאחרונה הוקנו לראש

העלמות מס וזה הן לעובר והן לבן זוגו. תא משפחתי ממוסה במאוחד, ולכן איום זה עלול לשמש חרב פיפיות".

"אנצל תיעוד אינטימי"

מדובר באיום שלרוב הוא חסר שחר, כי לעיתים קרובות לא ניתן לעשות שימוש בתיעוד האינטימי. עו"ד מלכה מסבירה כי חלק גדול מהליכי הגירושין נפתחים בסערת רגשות גדולה עקב גילוי של בגידה. למרות הרדיפה אחר האמת יש זכויות בסיסיות, לרבות הזכות לפרטיות גם מפני בן זוגו. תמונות אינ טימיות יושגו בדרך כלל על ידי חוקר פרטי, תוך הפרת זכות הפרטיות ולכן לא יוכלו להוות ראיה. לעיתים איום בשרי מוש בתמונות או ברדה של חוקר פרטי יכול להוות סחיטה ואיום פלילי. כמובן שיש לתעד את האיומים האלה".

"בלי חתימת ההסכם שהצעת - אין כסף"

לדברי דייך וולפנר גם לאיום זה אין אחיזה במציאות. יש צורך לפנות לייעוץ משפטי כדי לנקוט צעדים שיבטיחו את חלקו של הצד המאיים בכל חלוקת הרכוש המשפחתי. ברוב המקרים ההסכם

וניהול כספים) לפרט האם מתנהלים השבונות על שם בן הזוג ומהם הכספים שנצברו לזכותו. אם יש סימן להברחת כספים מתבקשים הבנקים לעיתים לה עביר לבית המשפט העתק טופסי העברה בנקאית, משיכת מזומנים או העתקי צ"קם שיצאו מהחשבון, בסמוך לפרידה.

"אפנה לשלטונות המס"

עו"ד בני דון יחייא מסביר כי מדובר באיום שגור. בני זוג רבים יודעים סודות זה על זה, ולעיתים אחד חושש שהשני ימסור מידע כזה למס הכנסה או למע"מ. בן זוג וועם ופגוע מסוגל להצות כל קו ארום. כדאי לא להתנהל בניגוד לחוק ולא רק בגלל תסריט כזה, אבל אם ניצי בים מול הבעיה, לא צריך להסגיר פחד. ברוב המקרים מדובר באיום סרק משום שסיבוך הבעל יזיק לאשה וילידים: ייתכן ומצבו הכספי ייפגע והוא לא יוכל לשלם מזונות גבוהים.

עו"ד שירי מלכה, המתמחה בדיני משפחה, מוסיפה כי זכותם של בני זוג לחלוק את הזכויות שנצברו במהלך הנישואין, מלווה באחריות שווה לחובות שנצברו במהלך אותה תקופה. "האחריות כלפי רשויות המס והמדינה הגלויות